

บทปริทัศน์หนังสือ (book review)

กัลยาลักษณ์ ไชยศิริ¹

Kanyalak Chaisiri

ชื่อเรื่อง : การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน
ผู้แต่ง : วารินทร์ แก้วอุไร
ปีที่พิมพ์ : 2565
สำนักพิมพ์ : มหาวิทยาลัยนเรศวร
จำนวนหน้า : 466 หน้า

บทนำ

ในปัจจุบันมีการพัฒนากระบวนการเพื่อแสวงหาความรู้ แก้ปัญหาในสิ่งที่มนุษย์ไม่รู้และต้องการที่จะรู้ วิธีการที่ดีที่สุดคือการนำการวิจัยเข้ามาช่วยในการค้นหาคำตอบ การวิจัยถือว่าเป็นกิจกรรมพัฒนาปัญญาเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่มนุษย์เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาวิธีการดำรงชีวิต ประเทศไทยได้นำการวิจัยเข้ามาเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ ความมั่นคงของประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาด้านการศึกษา ซึ่งการวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรและการสอนเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ การวิจัยนี้จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพอย่างสูงสุดและนำประโยชน์จากการวิจัยไปพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

หนังสือการวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรและการสอนเล่มนี้จะให้ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอนตั้งแต่เบื้องต้นไปจนถึงการเขียนรายงานการวิจัย ซึ่งเหมาะกับผู้อ่านที่กำลังเริ่มศึกษาหรือสนใจในการวิจัย นิสิตระดับชั้นบัณฑิตศึกษา รวมทั้งครูอาจารย์ที่ต้องการทำวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่ใช้ภาษาอ่านได้เข้าใจง่าย เขียนได้อย่างกระชับ มีการนำเสนอเนื้อหาอย่างเป็นระบบทุกบท โดยเริ่มจากการอธิบายเนื้อหาแต่ละหัวข้อ และยกตัวอย่าง กรณีศึกษาให้ผู้อ่านได้ทำความเข้าใจกับเนื้อหาในแต่ละประเด็น และมีการถามชวนให้ผู้อ่านได้คิดทบทวนในเนื้อหาที่ได้อ่าน

¹พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ (ผู้รับผิดชอบบทปริทัศน์หนังสือ)
e-mail: noojane005@gmail.com

วัตถุประสงค์

หนังสือการวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรและการสอนเล่มนี้ ถูกเรียบเรียงขึ้นเพื่อให้นิสิตบัณฑิตศึกษา รวมทั้งครูอาจารย์ได้ใช้ศึกษาอ้างอิง รวมทั้งเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อวงการการศึกษา เพื่อสร้างการวิจัยเป็นฐานแห่งการเรียนรู้และการพัฒนาประเทศ

สาระสำคัญ

หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมข้อมูลกระบวนการทำวิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอน การดำเนินการวิจัย รวมไปถึงการเขียนรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน ช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานวิธีการวิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอนมากยิ่งขึ้น โดยหนังสือเล่มนี้ได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 7 บท ดังนี้

บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรและการสอน บทนี้ผู้เขียนได้แสดงให้เห็นถึงข้อมูลพื้นฐานที่ผู้อ่านจำเป็นต้องรู้เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน โดยผู้เขียนกล่าวถึงนิทัศน์และความหมายของการวิจัยว่าเป็นกระบวนการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงหรือองค์ความรู้ใหม่อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่มีความน่าเชื่อถือ หลักสูตรเป็นการรวมประสบการณ์ทั้งหมดที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ ส่วนนวัตกรรมเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นใหม่หรือถูกพัฒนาขึ้นโดยอาจจะเป็นสิ่งใหม่ทั้งหมดหรือใหม่เพียงบางส่วน นอกจากนี้ผู้เขียนยังชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการพัฒนาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนผ่านกระบวนการวิจัย ซึ่งบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องรู้และมีความเข้าใจถึงขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นลำดับ จนนำไปสู่การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร รวมทั้งจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน

บทที่ 2 กระบวนการวิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอน ในบทนี้ผู้เขียนกล่าวถึงประเภทรูปแบบการวิจัยโดยการจำแนกในแบบต่าง ๆ ประเภทของการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน แนวคิดกระบวนการวิจัยของนักพัฒนาหลักสูตรแต่ละท่านทั้งไทยและต่างประเทศ โดยอธิบายถึงขั้นตอนกระบวนการขั้นตอนของแต่ละแนวคิด นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้ยกตัวอย่างงานวิจัยในแต่ละแนวคิดประกอบ เพื่อให้ผู้อ่านทำความเข้าใจในเนื้อหาได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้บทนี้ผู้เขียนยังได้อธิบายขั้นตอนของกระบวนการวิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอนไว้อย่างคร่าว ๆ เพื่อให้ผู้อ่านได้ทำความเข้าใจเบื้องต้นก่อนเข้าสู่เนื้อหาจริง โดยขั้นตอนของกระบวนการวิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอน 10 ขั้นตอน ได้แก่ การระบุปัญหาการวิจัย การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การกำหนดกรอบทฤษฎี การระบุตัวแปร การระบุสมมุติฐาน การออกแบบแผนการวิจัย การระบุประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การเตรียมเครื่องมือวิจัย การรวบรวมข้อมูล การเตรียมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลผล การเขียนรายงานการวิจัย และการเสนอผลงานการวิจัย

บทที่ 3 ปัญหาการวิจัยเพื่อนำไปสู่การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร ในบทนี้ผู้เขียนได้กล่าวถึงกระบวนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรในบทที่ 1 ของการทำงานวิจัยไว้อย่างครอบคลุม ตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนเพื่อนำมากำหนดปัญหาการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน แนวทางในการพิจารณาเลือกปัญหาการวิจัยที่ดีพร้อมยกตัวอย่างการตั้งปัญหาการวิจัยที่ดีให้ผู้อ่านได้ทำความเข้าใจ นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงการตั้งคำถามการวิจัย การกำหนดชื่อเรื่องการวิจัย การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย การกำหนดขอบเขตการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน การนิยามศัพท์เฉพาะ และการกำหนดการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน โดยในบทนี้ได้

ยกตัวอย่างงานวิจัย การเขียนวัตถุประสงค์ การตั้งคำถามการวิจัย การกำหนดขอบเขต การนิยามศัพท์ การดำเนินการวิจัยประเภทการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรและการสอน และกรณีตัวอย่างงานวิจัยเชิงทดลองไว้อย่างครบถ้วนทุกประเด็นในการเขียน เพื่อให้ผู้อ่านทำความเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น เป็นตัวอย่างและแนวทางในเขียนงานวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอนของตนเอง

บทที่ 4 การศึกษาวิจัย วิเคราะห์ สังเคราะห์ และวิพากษ์งานวิจัยด้านหลักสูตรและการสอน บทนี้ผู้เขียนกล่าวถึงการศึกษาทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีจุดมุ่งหมายให้ผู้วิจัยเกิดความรู้ ความเข้าใจแนวคิด หลักการ ทฤษฎี ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ช่วยให้ผู้อ่านสามารถเขียนกรอบแนวคิดการวิจัยและสมมุติฐานการวิจัยได้อย่างมีทฤษฎีรองรับและเชื่อมโยงงานวิจัยในอดีตได้ โดยบทนี้จะกล่าวถึงความมุ่งหมายของการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อเสนอแนะในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แหล่งสารสนเทศในการใช้สืบค้นเอกสารหรือฐานข้อมูลชนิดต่าง ๆ หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัยและเอกสาร การเขียนและการเรียบเรียงเอกสาร พร้อมทั้งแสดงตัวอย่างวิธีการสังเคราะห์เอกสาร ตัวอย่างการเขียนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ และตัวอย่างการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยในประเภทต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

บทที่ 5 การวางแผนและเขียนโครงการวิจัย ในบทนี้ผู้เขียนจะแสดงเนื้อหาการวางแผนและการเขียนโครงการวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอนซึ่งเป็นงานที่จะต้องแสดงถึงความสามารถในการอธิบายถึงหลักการออกแบบวิจัย หลักการและดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย การดำเนินการออกแบบสร้างนวัตกรรมหลักสูตรและการสอน หลักการและดำเนินการออกแบบวิธีดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล การออกแบบประชากรกลุ่มตัวอย่าง กระบวนการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน การออกแบบเครื่องมือวัดผลการวิจัย การออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอนโดยมีสิ่งที่แสดงคุณภาพของโครงการวิจัยโดยกล่าวถึงสถิติพื้นฐาน สูตรและสถิติในการวัดคุณภาพนวัตกรรม สถิติในการทดสอบสมมุติฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และการเขียนโครงการวิจัย

บทที่ 6 การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยถือว่าเป็นขั้นตอนที่มีส่วนสำคัญในการลงมือดำเนินการวิจัยตามโครงร่างการวิจัยที่ได้วางแผนไว้ และเป็นส่วนสำคัญของงานวิจัยที่ผู้วิจัยต้องรายงานแผนการ วิธีการดำเนินการวิจัยก่อนลงมือปฏิบัติ รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การสรุปผล และข้อเสนอแนะต่อไป โดยในบทนี้ผู้เขียนจะกล่าวถึงวิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน ตัวอย่างการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน การสร้างเครื่องมือวิจัย กรณีตัวอย่างงานวิจัยการสร้างเครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล ประเภทของข้อมูล ลักษณะข้อมูลที่ดี ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย เทคนิคการเก็บข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม เป็นต้น ข้อดีและข้อจำกัดในการเก็บข้อมูลแต่ละประเภท และการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของข้อมูล

บทที่ 7 การเขียนรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน การเขียนรายงานการวิจัยจะต้องเขียนตามข้อเท็จจริง โดยการเขียนต้องยึดตามโครงสร้างการเขียนรายงานวิจัยและยึดตามจุดมุ่งหมายการวิจัย และคำนึงถึงหลัก 5 ประการ ได้แก่ มีความถูกต้อง มีความสมบูรณ์ มีความกะทัดรัด มีความชัดเจน และยึดความซื่อสัตย์ โดยองค์ประกอบในการเขียนรายงานวิจัยประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนต้น เนื้อหา และส่วนท้าย โดยบทนี้ผู้เขียนได้นำเสนอเนื้อหาเรื่องหลักการเขียนวิจัย องค์ประกอบของรายงาน ข้อเสนอแนะในการเขียนรายงานวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน การสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย การเขียนข้อเสนอแนะ การนำผลวิจัยมาใช้

เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน การเผยแพร่ผลงานวิจัย และหลักการเขียนบทความวิจัย พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบให้ผู้อ่านได้ทำความเข้าใจในเนื้อหา

คุณค่า

หนังสือการวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรและการสอน เป็นหนังสือที่นำเสนอเนื้อหาที่มีความครอบคลุมกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน ตั้งแต่ความรู้พื้นฐานของการวิจัยไปจนถึงการเขียนบทความวิจัยเพื่อเผยแพร่ผลงาน ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอนได้ทุกขั้นตอน แม้ว่าผู้เขียนจะระบุว่าหนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ครูอาจารย์ผู้สนใจที่ต้องการทำวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน แต่อย่างไรก็ตามเนื้อหาการนำเสนอของหนังสือเล่มนี้เป็นเนื้อหาที่ใช้ภาษาเขียนที่อ่านง่าย มีการวางเนื้อหาขั้นตอนกระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอนที่มีความชัดเจน ครอบคลุมของการทำวิจัยตั้งแต่ต้นจนถึงการเผยแพร่ผลงานวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้ พร้อมทั้งผู้เขียนได้ยกตัวอย่างประกอบเนื้อหาเกือบทุกประเด็นในแต่ละบท ทำให้ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจในเนื้อหาแต่ละประเด็นได้ง่ายขึ้น ดังนั้นผู้อ่านจึงไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการทำการวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรและการสอนในระดับดี ก็สามารถเข้าใจในเนื้อหาการวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรและการสอนได้ หนังสือเล่มนี้จึงเหมาะสมกับทุกท่านที่มีความสนใจในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอน

References

วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2565). *การวิจัยเพื่อการพัฒนา หลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.